

CSALÁDI GYERMEKOTTHON MAGASLATI GYERMEKNYARALTATÁSA

Budapest, VII., Stefánia út 29/b. Tel. 96-9-61. X. évi

a Sopron feletti szubalpin Lövérekben. Társalgási nyelv német.

A negyvenéves honvédszenekar és első karmestere: Bachó István

Negyven évvel ezelőtt, 1896-ban, a millennium idején, volt Budapestnek egy külön szennációja, amely azóta is, éveken keresztül egyre nőtt és valahogy úgy hozzátartozott a főváros boldog életéhez, mint a mosoly a megelégedett ember arculatához.

Ez a tartós szennáció, a budapesti *első honvédszenekar* első zenekarának megalakulása, működése és az élén, maga annak megszervezője és vezénylő karmestere: a daliás *dezséri Bachó István* volt.

Bizonyára vagyunk még jócskán, akik nagyon jól emlékszünk rá, hiszen aki annakidején csak egyszer látta, hallotta aranyujtásos dolmányában, fekete pantallóban, fején a kócsagos kucsmával, *szűk, kéknadrágos, piroszsinóros*, csákós honvédmuzsikusi élén dirigálni, kereste az alkalmat, hogy újra meg újra fölkeresse, akárhol akadt is rá.

Mert negyven évvel ezelőtt valami csodás varázsa volt *Bachó István*nak és a honvédszenekarnak, amely akárhol játszott, nyaranta *Ős-Budavárban* (a mai Angol Parkban), a millenniumi kállitáson (ahol egyenesen az ő számára építették azt a kerek zenepavillont a színes vízesés mögött, ahol az most is ott áll), vagy híres-nevezetes elibálakon, előkelő éttermekben, vagy akár a Vérmezőn, valami nagy katonai parádén, amit hivatalosan *»disztingált«*-nek neveztek, szóval akárhol játszottak a honvédmuzsikuskok, mindenütt ott volt *tout Budapest*, hogy gyönyörködjenk dédelgetett kedvencében: *Bachó István*ban, aki valóságos *primadonnája* volt a főváros közönségének.

Ennek a rajongásnak kettős oka volt. Az egyik az, hogy az időtájt kizáróan *közshadseregbeli katonazenekarok* voltak szerte az országban és báró *Fejérváry Géza* akkori honvédelmi miniszter rendeletére *Bachó* kapott megbízatást arra, hogy *megszervezze és felállítsa az első honvédszenekart*, amelynek bemutatkozása a millenniumi kiállítás területén történt meg hasonlóan nagy siker és lelkesedés mellett. Ezenfelül pedig azért is dédelgette a főváros közönsége és különösen hölgyvilága *Bachókat*, mert maga *Bachó István* nemcsak hogy rátermett, tehetséges és invenciózus karmester volt, hanem mindig elegáns, »snájdig« és páratlanul udvarias, mindig mosolygós egyéniségéből csak úgy áradt a publikum felé annak megbecsülése és tisztellete, amely bizony — akármilyen különösen hangzik is — *akkor is megnyilvánult sokszor, miközben dirigált.*

Vajjon ki ne emlékeznék még a kortársak közül arra, hogy amikor *Bachó*, hatvan-, nyolcvantagú zenekarát dirigálta, jobb kezében a vezénylő pálcával, *balkezelével pedig* — miközben hol jobbra, hol balra fordult, sőt akárhányszor zenekarának *egészen hátat is fordított* — *szabályosan tisztelgett* a pódium körül hemzsegő közönségbeli ismerőseinek és tisztelőinek, akik boldogan büszkélkedtek el az egyenesen nekik szóló szalutálásal...

De ezeken a külsőségeken kívül azért is megszerették *Bachó Istvánt*, mert ő volt az *első katonakarmester*, aki katonáival *színmagyar muzsikát játszott rézfúvókán a tulajdon remek hangszerezésében*, ő volt az, aki egész sor *magyar ábrándot* komponált és tűzött műso-

rára, sőt, hogy valahogyan *hivatalos formában is kifejezésre juttassa a magyar nemzeti önállóságra való törekvést katonadéknál is* (ami bizony negyven évvel ezelőtt még ugyancsak nagy óvatosságot parancsolt). Ünnepeit honvédszenekara számára, a kiállítás megnyitására, remek *magyar nyitányt* komponált, amelynek ezt a címet adta: *»Hajnalhasadás«*...

Egyik legemlékezetesebb és leghatásosabb föllépése azonban az volt, — amire e sorok írója, aki akkor mint ténylegesen szolgáló fiatal honvédhadnagy a *Ludovika* előtt, valami nagy katonai parádén személyesen részt vett — amikor kihozták az *első honvédszenekar* zászlaját és annak átvételekor, az ezred élén lovagló *Rónai Horváth Jenő* ezredparancsnok és minden szál honvédbaka szívdobogásos lelkesedése közben, *Bachó István legeslegesőző játsszattal zenekarával a magyar Himnusz*...

Mindezeidig ugyanis ilyen alkalmakkor a *»Gott-haltes«*-t fújták a katonazenekarok s a honvédszenekar megszületése hozta magával az *»osztrák néphimnusz«* kimutatót, amit a mai nemzedék talán alig is ért meg és érez át úgy, mint ahogy ennek a roppant horderejű eseménynek a hatását éreztük minden idegszálunkban mi, kortársak.

Jól emlékszem rá, bárha valamennyien feszes *»vagyász«*-ban állottunk és csak a szemünk pislogott jobbra-balra, de a feszesen símuló *»extra«* atilláink, tiszték és

legénység mellén ugyancsak hevesen emelkedtek föl-le és a tekintetünket alaposan elhomályosították könyneink, amelyek e fölötti nagy-nagy gyönyörűségünktől kicsordultak...

Azután térült-fordult az idő, elmúlt a kiállítás, következtek a szürke hétköznapok, de *Bachóék* megjelenése, muzsikálása azontúl is mindig, mindenütt ünnepl hangulatot teremtett. Nyilván érezte *Bachó István*, hogy neki és zenekarának sokkal különbnek kell lennie a többi katonazenekaroknál és mindenekfelett *magyar-nak*, amit el is ért, mert föllépését *küldetésnek* tekintette, amint hogy egész működése az is volt.

Több mint *tizenhét esztendőig* állott *Bachó* a honvédszenekar élén, amelyet európai színvonalra emelt és legfőbb érdeme az volt, hogy a klasszikusok lelkiismeretes ápolásán kívül különösen a *magyar zenét* kultiválta végtelen szeretettel. Idők során azonban valami differenciája támadt, állásáról lemondott és elszereződött az *egyiptomi khedive udvarához*, ahonnan a háború kitörésekor hazajött ugyan, de közben megbetegedett, súlyos fülbaja támadt és *1915 június 10-én meghalt.*

Negyven esztendővel ezelőtt lépett föl, huszonegy évvel ezelőtt halt meg, maradandó becsű és történelmi emlékezetes munkásságával azonban minden időkre beleírta nevét a magyar honvédelem történetébe.

Polgár Géza